

Hannah Arendt Totalitarisme

Bijeenkomst -1
persoonlijk leven en werk

Petra Bolhuis
Maieutiek- 2023

Hannah Arendt Königsberg

- Geboren in Linden bij Hannover verhuizen naar Königsberg i.v.m. gezondheid van vader. Paul Arendt en Martha Kohn waren kinderen van families die uit Rusland gevlucht waren voor Pogroms.
- Die sterft als Hannah 7 is en haar moeder hertrouwt in 1920 met Martin Beerwald. Clara en Eva worden haar stiefzussen.

Joods worden in Königsberg

- Geassimileerde hogere burgerij. Sociaal democratisch.
- Meer en meer vluchtelingen naar Duitsland en 'Joods zijn' wordt iets waar op straat en op school over gesproken wordt.
- Effect op Arendt "Als je als Jood wordt aangevallen moet je je als Jood verdedigen" en assimilatie wordt problematisch.

Studeren 1924-1933

-
- 1924 Heidegger in Marburg
 - 1925 Husserl in Freiburg
 - 1926 Heidelberg Jaspers
 - Het liefdesbegrip bij Augustinus (dissertatie 1928)
en daarna Rachel Varnhagen (onderzoek 1928-1933)
 - 1929 Huwelijk met Stern

De kiemen herkennen

- De intelligentsia van Duitsland haakte aan bij de ideeën van Hitler.
- Heidegger wil geestelijk leidsman zijn van de partij.
- Arendt gaat zich vereenzelvigen met Rachel Varnhagen (Berlijn 1771 – 1833)
- Ze vlucht met haar moeder in 1933 na de brand in de Rijksdag en het oppakken van veel Joden ook Arendt en haar moeder. Ze uit kritiek op intellectuele medestanders die naïef waren (Jaspers) of hun eigen positie meenden veilig te kunnen stellen door anderen af te vallen. (Adorno)

Toenemend geweld

- Uwe Wittstock beschrijft in *Februari 1933* a.h.v. één maand heel inzichtelijk hoe de wereld waarin je leeft verandert onder je ogen en hoe dit de mensen verdeelt in mensen die nergens last van hebben en mensen die alle last voelen.
- Pogroms, geweld en uitsluiting t.o.v. Joden. Maar ondertussen luxe feesten en carnaval voor de andere inwoners van Berlijn. “Je moet misschien wat vaker in Parijs gaan werken” betekende ‘vertrek maar liever want ik weet dat je op de lijst staat om opgepakt te worden’.

Vlucht naar Frankrijk

- Arendt doet onderzoekswerk naar positie van Joden in Duitsland voor de zionisten en wordt opgepakt en weer vrijgelaten.
- Vlucht met haar moeder via Tsjecho-Slowakije en Zwitserland naar Frankrijk.
- Gaat daar werken voor Zionistische organisatie.
- Wil niets meer te doen hebben met intellectuelen

— Stateloos en vlucht naar de VS

- Raakt in 1939 geïnterneerd in Frankrijk, als Duitsland een wapenstilstand sluit zet de directie het kamp een dag open, zodat Joden kunnen vluchten en dat doet ze.
- Ze trouwt met Blücher in 1940
- Via Montauban waar ze Blücher weer terugvindt gaan ze naar de VS.
- Statenloosheid wordt ook deel van haar onderzoek in Totalitarisme. Haar conclusie; Mensenrechten zijn alleen waardevol als er een staat is die ze voor je bewaakt. Staatlozen hebben minder rechten dan verkrachters en moordenaars.

Denken over eigen ervaringen

-
- Intellectuele distantie en wat daar de problemen van zijn,
 - Assimilatie en wat daar de problemen van zijn
 - Paria of parvenu zijn

Intellectuele distantie

- Intellectuele distantie is een houding die ze bij veel Duitse intellectuelen ziet. Ze verzucht over hen dat ze met het denken van Hitler en het nazisme omgaan alsof hen iets is ingevallen wat interessant is.
- Heidegger, maar ook Jaspers die wil onderzoeken wat het dan is om een ware Duitser te zijn. Of (mijn voorbeeld) de Beauvoir die tegen een Joodse vriendin die zich ongelijk behandeld voelt zegt: 'Ik zie alleen maar mensen.'
- Het opgebouwde beeld over de werkelijkheid wordt helderder ervaren dan de complexe werkelijkheid zelf. Het lijkt óf dat, óf complot-denken wanneer de werkelijkheid te gecompliceerd wordt.

Assimilatie

- Assimilatie maakt je onzichtbaar en geeft de illusie van aangepast gedrag.
- Assimilatie maakt dat je gast bent en blijft in je eigen land.
- Wie bepaalt de norm en wie durft de norm te verruimen?
- Als mensen denken dat ze geïntegreerd zijn, maar eigenlijk zijn ze geassimileerd dan is het verschil onzichtbaar en is er feitelijk te weinig ruimte voor hen. Als anderen dan meer aanpassing willen of als door emancipatie deze groep meer ruimte op gaat eisen dan ontstaan er problemen.

Paria en Parvenu

- Liever een oprechte paria die het uitzondering zijn en daardoor uitgesloten worden omhelst dan een parvenu die omwille van kansen en geld zichzelf geweld aandoet.
- De parvenu heeft als neiging om naar anderen, die niet aangepast zijn, strenger te zijn om te laten zien hoe volkomen zijn aanpassing gelukt is.
- De paria eist juist ruimte op die nodig is om tot werkelijke integratie te komen. 'Buiten de wet staan', schrijft Arendt, 'is een eer als niet meer alle mensen voor de wet gelijk zijn'.